

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 30 юни 2023 г.
(OR. en)

11156/23

ECOFIN 680
UEM 214
SOC 505
EMPL 356
COMPET 700
ENV 779
EDUC 292
RECH 324
ENER 415
JAI 927
GENDER 156
ANTIDISCRIM 150
JEUN 194
SAN 431

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
№ предх. док.:	9850/1/23 REV 1
№ док. Ком.:	COM(2023) 624 final
Относно:	ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА относно националната програма за реформи на Словения за 2023 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Словения за 2023 г.

Приложено се изпраща на делегациите посоченият по-горе проект за препоръка на Съвета, обсъден от Съвета и Европейския съвет, въз основа на предложението на Комисията COM(2023) 624 final.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

от ...

относно националната програма за реформи на Словения за 2023 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Словения за 2023 г.

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики¹, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

¹ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета², с който бе създаден Механизмът за възстановяване и устойчивост („Механизмът“), влезе в сила на 19 февруари 2021 г. По Механизма се предоставя финансова подкрепа на държавите членки за осъществяването на реформи и инвестиции, водещи до фискален стимул, финансиран от Съюза. В съответствие с приоритетите на европейския семестър Механизмът допринася за икономическото и приобщаващото възстановяване и за осъществяването на устойчиви и стимулиращи растежа реформи и инвестиции, по-специално реформи и инвестиции за насърчаване на екологичния и цифровия преход и за укрепване на устойчивостта на икономиките на държавите членки. Механизмът също така спомага за укрепването на публичните финанси и стимулира растежа и създаването на работни места в средносрочен и дългосрочен план, подобрява териториалното сближаване в рамките на Съюза и подкрепя непрекъснатото прилагане на Европейския стълб на социалните права. Максималното финансово участие за държава членка в рамките на Механизма беше актуализирано на 30 юни 2022 г. в съответствие с член 11, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/241.

² Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17).

- (2) На 22 ноември 2022 г. Комисията прие годишния обзор на устойчивия растеж за 2023 г., с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2023 г. На 23 март 2023 г. Европейският съвет одобри приоритетите на годишния обзор на устойчивия растеж за 2023 г., които са съсредоточени около четирите измерения на конкурентоспособната устойчивост. На 22 ноември 2022 г. въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета³ Комисията прие и доклада за механизма за предупреждение за 2023 г., в който не посочи Словения като една от държавите членки, които може да бъдат засегнати или за които може да съществува риск да бъдат засегнати от дисбаланси. Поради това няма да е необходим задълбочен преглед. На същата дата Комисията също прие становище относно проекта на бюджетен план за 2023 г. на Словения. Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната и предложение за съвместния доклад за заетостта за 2023 г., в който се анализира прилагането на насоките за заетостта и принципите на Европейския стълб на социалните права. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната⁴ („Препоръка от 2023 г. относно еврозоната“) на 16 май 2023 г. и съвместния доклад за заетостта на 13 март 2023 г.
- (3) Въпреки че икономиките на Съюза показват забележителна устойчивост, геополитическият контекст продължава да оказва отрицателно въздействие. Като застава твърдо зад Украйна, Съюзът насочва своята програма за икономическа и социална политика към намаляване на отрицателното въздействие от енергийните сътресения върху уязвимите домакинства и предприятия в краткосрочен план и към запазване на усилията за осъществяване на екологичния и цифровия преход, подкрепа за устойчив и приобщаващ растеж, запазване на макроикономическата стабилност и повишаване на устойчивостта в средносрочен план. Той също така поставя особен акцент върху повишаването на конкурентоспособността и производителността на Съюза.

³ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁴ Препоръка на Съвета от 16 май 2023 г. относно икономическата политика на еврозоната (ОВ C 180, 23.5.2023 г., стр. 1).

- (4) На 1 февруари 2023 г. Комисията публикува съобщение, озаглавено „Промислен план на Зеления пакт за ерата на нулеви нетни емисии“ („промишлен план на Зеления пакт“). Целта на промишления план на Зеления пакт е засилване на конкурентоспособността на промишлеността на Съюза с нулеви нетни емисии и подпомагане на бързия преход към неутралност по отношение на климата. Планът допълва текущите усилия в рамките на Европейския зелен пакт и REPowerEU. Той има за цел и да се осигури по-благоприятна среда за увеличаване на производствения капацитет на Съюза за технологиите и продуктите с нулеви нетни емисии, необходими за постигане на амбициозните цели на Съюза в областта на климата, и да се гарантира достъп до съответните суровини от критично значение, включително чрез диверсифициране на източниците, правилно използване на геоложките ресурси в държавите членки и максимално увеличаване на рециклирането на суровини. Промисленият план на Зеления пакт се основава на четири стълба: предвидима и опростена регулаторна среда, по-бърз достъп до финансиране, повишаване на уменията и отворена търговия за устойчиви вериги на доставки. На 16 март 2023 г. Комисията публикува ново съобщение, озаглавено „Дългосрочна конкурентоспособност на ЕС: перспективи след 2030 г.“, структурирано около девет взаимно подсилващи се движещи сили с цел да се работи за стимулираща растежа регулаторна рамка. В него се определят приоритети на политиката, насочени към активно осигуряване на структурни подобрения, добре насочени инвестиции и регулаторни мерки за дългосрочната конкурентоспособност на Съюза и неговите държави членки. Препоръките по-долу спомагат за изпълнението на тези приоритети.

- (5) През 2023 г. европейският семестър за координация на икономическите политики продължава да се развива в съответствие с прилагането на Механизма. Пълното изпълнение на плановете за възстановяване и устойчивост продължава да е от съществено значение за изпълнението на приоритетите на политиката в рамките на европейския семестър, тъй като плановете обхващат всички или значителна част от съответните специфични за всяка държава препоръки, отправени през последните години. Специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г., 2020 г. и 2022 г. продължават да бъдат еднакво актуални за плановете за възстановяване и устойчивост, преразгледани, актуализирани или изменени в съответствие с членове 14, 18 и 21 от Регламент (ЕС) 2021/241.
- (6) Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета⁵ („Регламентът REPowerEU“), приет на 27 февруари 2023 г., има за цел бързото премахване на зависимостта на Съюза от вноса на руски изкопаеми горива. Това ще допринесе за енергийната сигурност и диверсификацията на енергийните доставки на Съюза, като същевременно ще увеличи използването на възобновяеми енергийни източници, капацитета за съхранение на енергия и енергийната ефективност. Регламентът REPowerEU дава възможност на държавите членки да добавят нова глава за REPowerEU към своите национални планове за възстановяване и устойчивост, за да финансират ключови реформи и инвестиции, които ще спомогнат за постигането на целите на REPowerEU. Тези реформи и инвестиции също така ще спомогнат за повишаване на конкурентоспособността на промишлеността на Съюза с нулеви нетни емисии, както е посочено в промишления план на Зеления пакт, и за изпълнение на свързаните с енергетиката специфични за всяка държава препоръки, отправени към държавите членки през 2022 г. и когато е приложимо, през 2023 г. С Регламента REPowerEU се въвежда нова категория безвъзмездна финансова подкрепа, която се предоставя на държавите членки за финансиране на нови свързани с енергетиката реформи и инвестиции в рамките на техните планове за възстановяване и устойчивост.

⁵ Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета от 27 февруари 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2021/241 във връзка с главите за REPowerEU в плановете за възстановяване и устойчивост и за изменение на регламенти (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) 2021/1060 и (ЕС) 2021/1755 и Директива 2003/87/ЕО (ОВ L 63, 28.2.2023 г., стр. 1).

- (7) На 8 март 2023 г. Комисията прие съобщение, в което се предоставят насоки за фискалната политика за 2024 г. („съобщението от 8 март 2023 г.“). То има за цел да подпомогне изготвянето на програмите за стабилност и конвергенция на държавите членки и по този начин да се засили координацията на политиките. Комисията припомни, че общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж ще бъде дезактивирана в края на 2023 г. Тя призова за фискални политики през периода 2023—2024 г., които осигуряват средносрочна устойчивост на обслужването на дълга и повишават потенциалния растеж по устойчив начин, и прикани държавите членки да определят в своите програми за стабилност и конвергенция за 2023 г. начина, по който фискалните им планове ще осигурят спазването на референтната стойност по Договора от 3 % от брутният вътрешен продукт (БВП), както и реалистичното и непрекъснато намаляване на дълга или запазването на благоразумно равнище на дълга в средносрочен план. Комисията прикани държавите членки също така постепенно да премахнат националните фискални мерки, въведени за защита на домакинствата и предприятията от енергийния ценови шок, като се започне с тези с най-слаба насоченост. Тя посочи, че ако мерките за подкрепа трябва да бъдат удължени поради подновен натиск върху цените на енергията, държавите членки следва да насочат много по-добре тези мерки към уязвимите домакинства и предприятия. Комисията заяви, че фискалните препоръки ще бъдат количествено определени и диференцирани. Освен това, както се предлага в съобщението на Комисията от 9 ноември 2022 г. относно насоките за реформа на рамката за икономическо управление на ЕС, фискалните препоръки ще бъдат формулирани въз основа на нетните първични разходи. Комисията препоръча всички държави членки да продължат да защитават инвестициите, финансирани на национално равнище, и да гарантират ефективното използване на средствата по линия на Механизма и други фондове на Съюза, по-специално с оглед на екологичния и цифровия преход и целите по отношение на устойчивостта. Комисията посочи, че ще предложи на Съвета да открие основания на дефицита процедури при прекомерен дефицит през пролетта на 2024 г. въз основа на данните за резултатите за 2023 г. в съответствие с действащите правни разпоредби.

- (8) На 26 април 2023 г. Комисията представи законодателни предложения за извършване на цялостна реформа на правилата на Съюза за икономическо управление. Основната цел на предложенията е да се засили устойчивостта на обслужването на публичния дълг и да се насърчи устойчивият и приобщаващ растеж във всички държави членки чрез реформи и инвестиции. Предложенията на Комисията са насочени към подобряване на националната ангажираност, опростяване на рамката и преминаване към по-голям средносрочен фокус в съчетание с ефективно и по-последователно правоприлагане. Съгласно заключенията на Съвета от 14 март 2023 г. относно насоките за реформа на рамката за икономическо управление на ЕС целта е законодателната работа да приключи през 2023 г.
- (9) На 30 април 2021 г. Словения представи на Комисията своя национален план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/241. Съгласно член 19 от Регламент (ЕС) 2021/241 Комисията оцени целесъобразността, ефективността, ефикасността и съгласуваността на плана за възстановяване и устойчивост в съответствие с насоките за оценка, съдържащи се в приложение V към посочения регламент. На 28 юли 2021 г. Съветът прие своето решение за изпълнение за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Словения⁶. Отпускането на траншовете зависи от приемането на решение на Комисията, взето в съответствие с член 24, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/241, в което се посочва, че Словения е изпълнила задоволително съответните ключови етапи и цели, определени в решението за изпълнение на Съвета. Задоволителното изпълнение предполага, че постигането на предходните ключови етапи и цели е запазено.

⁶ ST 10612/2021 INIT; ST 10612/2021 ADD 1.

- (10) В съответствие с член 4 от Регламент (ЕО) № 1466/97, на 14 април 2023 г. Словения представи своята национална програма за реформи за 2023 г., а на 26 април 2023 г. — програмата си за стабилност за 2023 г. Двете програми бяха оценени заедно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях. В съответствие с член 27 от Регламент (ЕС) 2021/241 националната програма за реформи за 2023 г. отразява също шестмесечното докладване на Словения относно напредъка, постигнат при изпълнението на нейния план за възстановяване и устойчивост.
- (11) На 24 май 2023 г. Комисията публикува доклада за Словения за 2023 г. В него беше оценен напредъкът на Словения в изпълнението на съответните специфични за държавата препоръки, приети от Съвета в периода 2019—2022 г., и беше направен преглед на изпълнението от страна на Словения на плана за възстановяване и устойчивост. Въз основа на този анализ в доклада за държавата бяха посочени пропуски по отношение на предизвикателствата, които не са разгледани или са само частично разгледани в плана за възстановяване и устойчивост, както и по отношение на новите и нововъзникващите предизвикателства. В него бяха оценени също напредъкът на Словения при прилагането на Европейския стълб на социалните права и постигането на водещите цели на Съюза в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността, както и напредъкът в постигането на целите на Обединените нации за устойчиво развитие.

- (12) В съответствие с данни, потвърдени от Евростат, дефицитът по консолидирания държавен бюджет на Словения е намалял от 4,6 % от БВП през 2021 г. до 3,0 % през 2022 г., а консолидираният държавен дълг е намалял от 74,5 % от БВП в края на 2021 г. до 69,9 % в края на 2022 г. На 24 май 2023 г. Комисията публикува доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора. В този доклад се разглежда състоянието на бюджета на Словения, тъй като нейният дефицит по консолидирания държавен бюджет се планира през 2023 г. да надхвърли референтната стойност по Договора от 3 % от БВП. В доклада се стига до заключението, че критерият за дефицита не е изпълнен в съответствие със съобщението си от 8 март 2023 г. през пролетта на 2023 г. Комисията не предложи откриване на нови процедури при прекомерен дефицит. Впоследствие Комисията заяви, че ще предложи на Съвета да открие основани на дефицита процедури при прекомерен дефицит през пролетта на 2024 г. въз основа на данните за резултатите за 2023 г. Словения следва да вземе това предвид при изпълнението на бюджета си за 2023 г. и при изготвянето на своя проект на бюджетен план за 2024 г.
- (13) Салдото по консолидирания държавен бюджет беше повлияно от мерките на фискалната политика, предприети с цел смекчаване на икономическите и социалните последици от увеличението на цените на енергията. През 2022 г. тези мерки на фискалната политика, водещи до намаляване на приходите, включваха временно намаляване на данъка върху добавената стойност (ДДС) върху електроенергията, газа, дистанционното отопление и дървата за отопление, на акцизите върху горивата, газа и електроенергията и на данъка върху CO₂ върху горивата; докато мерките на фискалната политика, водещи до увеличаване на разходите, включваха увеличени детски надбавки за два месеца, енергийни помощи за социално уязвими лица и субсидии за предприятията въз основа на платените цени в сравнение с 2021 г. Комисията оценява нетните бюджетни разходи за тези мерки на 1,0 % от БВП през 2022 г. Салдото по консолидирания държавен бюджет беше повлияно и от бюджетните разходи за предоставянето на временна закрила на разселените лица от Украйна, които се оценяват на 0,1 % от БВП през 2022 г. В същото време прогнозните разходи за временните извънредни мерки, свързани с кризата с COVID-19, намаляха до 1,0 % от БВП през 2022 г. спрямо 4,1 % през 2021 г.

- (14) На 18 юни 2021 г. Съветът препоръча през 2022 г. Словения⁷ да поддържа подкрепяща фискална позиция, включително от импулса, осигурен от Механизма, и да запази инвестициите, финансирани на национално равнище.
- (15) Според оценките на Комисията фискалната позиция⁸ през 2022 г. е била подкрепяща — с равнище от -1,2 % от БВП, както бе препоръчано от Съвета. В съответствие с препоръката на Съвета Словения продължи да подпомага възстановяването с инвестиции, които ще бъдат финансирани от Механизма. Разходите, финансирани с безвъзмездни средства по Механизма и с други фондове на Съюза, възлизаха на 0,7% от БВП през 2022 г. (0,8% от БВП през 2021 г.). Инвестициите, финансирани на национално равнище, осигуриха експанзионистичен принос от 0,7 процентни пункта към фискалната позиция⁹. Поради това Словения запази финансираните на национално равнище инвестиции, както бе препоръчано от Съвета. Същевременно ръстът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (без новите мерки по отношение на приходите) доведе до експанзионистичен принос в размер на 0,4 процентни пункта към фискалната позиция. Този значителен експанзионистичен принос включваше допълнителното въздействие на мерките на фискалната политика, предприети за намаляване на икономическите и социалните последици от увеличението на цените на енергията (допълнителни нетни бюджетни разходи в размер на 1,0 % от БВП), както и разходите за предоставяне на временна закрила на разселените лица от Украйна (0,1 % от БВП). Следователно Словения е държала в достатъчна степен под контрол нарастването на текущите разходи, финансирани на национално равнище.

⁷ Препоръка на Съвета от 18 юни 2021 г., съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност за 2021 г. на Словения (ОВ С 304, 29.7.2021 г., стр. 116).

⁸ Фискалната позиция се измерва с промяната в първичните разходи (без дискреционните мерки по отношение на приходите), като се изключват временните извънредни мерки, свързани с кризата с COVID-19, но се включват разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) по Механизма и с други фондове на Съюза — спрямо средносрочния потенциален растеж. За повече подробности вж. каре 1 във фискалните статистически таблици.

⁹ Другите капиталови разходи, финансирани на национално равнище, имаха експанзионистичен принос от 0,2 процентни пункта от БВП.

- (16) Макроикономическият сценарий в основата на бюджетните прогнози в програмата за стабилност за 2023 г. е по-благоприятен от прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. за 2023 г. и в съответствие с нея след това. Правителството предвижда реалният БВП да нарасне с 1,8 % през 2023 г. и с 2,5 % през 2024 г. За сравнение в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда по-нисък растеж на реалния БВП от 1,2 % през 2023 г. и 2,2% през 2024 г., като това се дължи главно на по-ниския принос на нетния износ към растежа.
- (17) В своята програма за стабилност за 2023 г. правителството очаква дефицитът по консолидирания държавен бюджет да се увеличи до 4,1 % от БВП през 2023 г. Увеличението през 2023 г. отразява главно по-високите публични инвестиции, дължащи се на края на периода на усвояване от предходната многогодишна финансова рамка за периода 2014—2020 г. и високите субсидии. Според програмата за стабилност за 2023 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да намалее от 69,9 % в края на 2022 г. до 68,9 % в края на 2023 г. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда бюджетен дефицит от 3,7 % от БВП за 2023 г. Това е по-ниско от дефицита, предвиден в програмата за стабилност за 2023 г., главно заради по-ниските публични инвестиции поради ограниченията в капацитета за усвояване и по-ниското усвояване на свързаните с енергетиката субсидии и мерки, приети за смекчаване на икономическото и социалното въздействие на увеличението на цените на енергията. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда подобно съотношение на консолидирания държавен дълг към БВП от 69,1 % в края на 2023 г.

(18) Салдото по консолидирания държавен бюджет през 2023 г. се очаква да продължи да се влияе от мерките на фискалната политика, предприети с цел смекчаване на икономическите и социалните последици от увеличението на цените на енергията. Те се състоят от мерки, които бяха продължени от 2022 г. (по-специално: временно намаляване на ДДС върху електроенергията, газа, дистанционното отопление и дървата за отопление, на акцизите върху горивата, газа и електроенергията и на данъка върху CO₂ върху горивата), и нови мерки, като например нова и по-обширна схема за субсидии за предприятията въз основа на платените цени в сравнение с 2021 г. и компенсация за дистрибуторите на електроенергия и природен газ, които снабдяват клиенти (например домакинства или малките и средни предприятия), чиито цени на електроенергията и природния газ са предмет на ценови тавани, определени от правителството. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда нетните бюджетни разходи за мерките за подкрепа да бъдат в размер на 0,9 % от БВП през 2023 г.¹⁰ Повечето мерки през 2023 г. не изглеждат насочени към най-уязвимите домакинства или предприятия и много от тях не запазват ценовия сигнал за намаляване на търсенето на енергия и повишаване на енергийната ефективност. В резултат на това в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. размерът на целевите мерки за подкрепа, който трябва да бъде взет предвид при оценката на спазването на препоръката на Съвета от 12 юли 2022 г.¹¹, се оценява на 0,1 % от БВП през 2023 г. (спрямо 0,6 % от БВП през 2022 г.). И накрая, салдото по консолидирания държавен бюджет за 2023 г. се очаква да се повлияе положително от постепенното премахване на временните извънредни мерки, свързани с кризата с COVID-19, които са оценени на 1,0 % от БВП.

¹⁰ Тази стойност представлява равнището на годишните бюджетни разходи за тези мерки, включително текущите приходи и разходи, както и когато е уместно — мерките за капиталови разходи.

¹¹ Препоръка на Съвета от 12 юли 2022 г. относно националната програма за реформи на Словения за 2022 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Словения за 2022 г. (ОВ С 334, 1.9.2022 г., стр. 197).

- (19) В препоръката си от 12 юли 2022 г. Съветът препоръча Словения да предприеме действия, за да гарантира, че през 2023 г. растежът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи е в съответствие с като цяло неутрална позиция на политиката¹², като се вземе предвид продължаващата временна и целенасочена подкрепа за най-уязвимите на покачването на цените на енергията домакинства и предприятия и за хората, бягащи от Украйна. Словения следва да има готовност да адаптира текущите разходи към променящата се ситуация. На Словения се препоръча също да увеличи публичните инвестиции за екологичния и цифровия преход, както и за енергийната сигурност, като се вземе предвид инициативата REPowerEU, включително чрез използване на Механизма и други фондове на Съюза.

¹² Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. средносрочният (среден за 10 години) потенциален растеж на производството на Словения, който се използва за измерване на фискалната позиция, се оценява на 10,1 % в номинално изражение.

(20) През 2023 г. в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда фискалната позиция да бъде експанзионистична (-1,2 % от БВП), в контекста на висока инфлация. Това се предхожда от експанзионистична фискална позиция през 2022 г. (-1,2 % от БВП). Увеличението на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (след приспадане на дискреционните мерки по отношение на приходите) през 2023 г. се очаква да осигури експанзионистичен принос от 0,3 % от БВП към фискалната позиция. Това е независимо от намалените разходи за целевите мерки за подкрепа на домакинствата и предприятията, които са най-уязвими по отношение на покачването на цените на енергията, с 0,5 % от БВП. Поради това експанзионистичният принос на финансираните на национално равнище нетни първични текущи разходи не се дължи на целенасочената подкрепа за домакинствата и предприятията, които са най-уязвими по отношение на покачването на цените на енергията, и за хората, бягащи от Украйна. Експанзионистичният растеж на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (след приспадане на дискреционните мерки по отношение на приходите) се дължи на по-високите субсидии (които включват енергийни мерки) и увеличението на заплатите в публичния сектор. В обобщение, прогнозираният растеж на финансираните на национално равнище първични текущи разходи не е в съответствие с препоръката на Съвета от 12 юли 2022 г. Разходите, финансирани с безвъзмездни средства по Механизма и с други фондове на Съюза, възлизаха на 1,6% от БВП през 2023 г., докато финансираните на национално равнище инвестиции осигуриха експанзионистичен принос към фискалната позиция от 0,1 процентни пункта¹³. Поради това Словения планира да финансира допълнителни инвестиции чрез Механизма и други фондове на Съюза и се предвижда да запази финансираните на национално равнище инвестиции. Тя планира да финансира публични инвестиции за екологичния и цифровия преход и за енергийна сигурност, като инвестиции в железопътната инфраструктура, превантивни мерки срещу наводнения, здравеопазването и научните изследвания и иновациите, които са финансирани от Механизма и други фондове на ЕС.

¹³ Очаква се другите капиталови разходи, финансирани на национално равнище, да имат неутрален принос от 0,0 процентни пункта от БВП.

- (21) Според програмата за стабилност за 2023 г. се очаква дефицитът по консолидирания държавен бюджет да намалее до 2,8 % от БВП през 2024 г. Намалението през 2024 г. отразява главно по-ниските субсидии след оттеглянето на мерките, приети за смекчаване на икономическото въздействие на увеличението на цените на енергията, и по-ниските публични инвестиции след приключването на усвояването на средствата на Съюза от предходната многогодишна финансова рамка през 2023 г. Според програмата за стабилност за 2023 г. се очаква съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да намалее до 66,5 % в края на 2024 г. Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата на изготвяне на прогнозата, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда бюджетен дефицит от 2,9 % от БВП през 2024 г. Това е по-високо от дефицита, предвиден в програмата за стабилност за 2023 г., главно поради по-високата компенсация на наетите лица и социалните плащания. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда подобно съотношение на консолидирания държавен дълг към БВП от 66,6 % в края на 2024 г.
- (22) В програмата за стабилност за 2023 г. се предвижда постепенно премахване на всички мерки за енергийна подкрепа през 2024 г. Комисията приема също така, че мерките за подкрепа в областта на енергетиката ще бъдат премахнати изцяло през 2024 г. Това се базира на допускането, че няма да има нови увеличения на цените на енергията.

- (23) В Регламент (ЕО) № 1466/97 се призовава за годишно подобрене на структурното бюджетно салдо в посока постигане на средносрочната бюджетна цел с 0,5 % от БВП като референтна стойност¹⁴. Като се вземат предвид съображенията за фискална устойчивост и необходимостта от намаляване на дефицита до стойност под референтната стойност по Договора от 3 % от БВП, според Комисията би било целесъобразно подобрене на структурното салдо от поне 0,5 % от БВП за 2024 г. За да се гарантира такова подобрене, и в съответствие с методиката на Комисията, нарастването на финансираните на национално равнище нетни първични разходи¹⁵ през 2024 г. следва да не надвишава 5,5 %, както е отразено в настоящата препоръка. В същото време оставащите мерки за енергийна подкрепа (които понастоящем Комисията оценява на 0,9% от БВП през 2023 г.) следва постепенно да бъдат премахнати, ако развитието на енергийния пазар позволява това и като се започне от най-слабо насочените мерки, а свързаните с това икономии следва да бъдат използвани за намаляване на бюджетния дефицит. Съгласно оценките на Комисията това ще доведе до растеж на нетните първични разходи под препоръчания максимален темп на растеж за 2024 г. Освен това според прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. ръстът на финансираните на национално равнище нетни първични текущи разходи през 2023 г. не е в съответствие с препоръката на Съвета от 12 юли 2022 г. Ако това се потвърди, ще бъде целесъобразно растежът на нетните първични разходи през 2024 г. да бъде по-малък.
- (24) Ако се допусне, че политиките остават непроменени, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда нетните първични разходи, финансирани на национално равнище, да нараснат до 3,0 % през 2024 г., което е под препоръчания темп на растеж.

¹⁴ Член 5 от Регламент (ЕО) № 1466/97 също така изисква корекция от над 0,5 % от БВП за държавите членки с държавен дълг, надвишаващ 60 % от БВП, или с по-ясно изразени рискове за устойчивостта на обслужването на дълга.

¹⁵ Нетните първични разходи се определят като разходите, финансирани на национално равнище, след приспадане на дискреционните мерки по отношение на приходите и като се изключат разходите за лихви и разходите за циклична безработица.

- (25) Според програмата за стабилност за 2023 г. се очаква публичните инвестиции да намалее от 6,4 % от БВП през 2023 г. до 5,5 % от БВП през 2024 г. По-ниските инвестиции са резултат от както от по-ниски инвестиции, финансирани на национално равнище, и по-ниски като цяло инвестиции, финансирани от Съюза, така и от по-високи инвестиции по линия на Механизма. Програмата за стабилност за 2023 г. се позовава на реформи и инвестиции, които се очаква да допринесат за фискалната устойчивост и устойчивия и приобщаващ растеж. Тези реформи и инвестиции включват инвестиции в железопътната инфраструктура, здравеопазването, научните изследвания и иновациите, както и елементи на екологичния и цифровия преход, които също са част от плана за възстановяване и устойчивост.
- (26) В програмата за стабилност за 2023 г. се очертава средносрочен фискален план до 2026 г. Според програмата за стабилност за 2023 г. се очаква дефицитът по консолидирания държавен бюджет да намалее до 2,2 % от БВП през 2025 г. и до 1,3 % до 2026 г. Следователно се планира дефицитът по консолидирания държавен бюджет да остане под 3 % от БВП от 2024 г. до края на периода на програмата за стабилност за 2023 г. Според програмата съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да спадне от 66,5 % в края на 2024 г. до 63,5 % в края на 2026 г.

- (27) Разходите за здравеопазване се очаква да нараснат с 1,5 процентни пункта от БВП между 2019 г. и 2070 г., а разходите за дългосрочни грижи ще се удвоят до 2055 г. Словения е изправена пред средни рискове за фискалната устойчивост в средносрочен план и високи рискове дългосрочен план, дължащи се на разходите, свързани със застаряването на населението. През последните години страната започна всеобхватни реформи в здравеопазването и дългосрочните грижи. Изпълнението на реформата в областта на дългосрочните грижи обаче беше забавено и нейното финансиране в средносрочен и дългосрочен план все още не е гарантирано. Планирането на реформата в здравеопазването също така предполага, че тя ще бъде осъществена на няколко етапа с акцент върху достъпа до висококачествени услуги и подобряването на социалните права и приобщаването. Тъй като това ще окаже допълнителен натиск върху публичните финанси, за Словения ще бъде от решаващо значение да предложи набор от мерки, с които се създава стабилна приходна база, която да не застрашава бюджетното салдо в средносрочен и дългосрочен план.
- (28) С измененията на Закона за данъка върху доходите на физическите лица, приети през декември 2022 г., бяха отменени повечето от предишните изменения, приети през март 2022 г., които имаха за цел да намалят данъчното облагане на труда и щяха да доведат до 2025 г. до отрицателно въздействие върху бюджета в размер до 1,3 % от БВП. В сравнение със съвкупните данни за Съюза данъчните приходи на Словения като дял от БВП са малко по-ниски, а някои относително благоприятстващи растежа данъци не се използват достатъчно. Словения разчита в голяма степен на данъчното облагане на труда: делът на данъците върху труда в общите данъчни приходи е над съвкупния за Съюза. Постоянните данъци върху недвижимото имущество са относително ниски в Словения (0,5 % от БВП спрямо средно 1,1 % от БВП за Съюза). Благоприятстваща растежа и екологична данъчна реформа може да подпомогне фискалната консолидация и устойчивия растеж в дългосрочен план. Подобна данъчна реформа би могла да улесни намаляването на дела на данъчно облагане на труда, чрез по-висок дял на постоянните данъци върху недвижимата собственост, и да подкрепи създаването на работни места в индустриите от ерата на нулеви нетни емисии и в други отрасли с по-висока добавена стойност. По-ниските данъци върху труда също биха стимулирали предлагането на работна ръка, включително предлагането от страна на квалифицирани и чуждестранни работници.

- (29) В съответствие с член 19, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/241 и критерий 2.2 от приложение V към него планът за възстановяване и устойчивост включва широк набор от взаимно подсилващи се реформи и инвестиции, които трябва да бъдат изпълнени до 2026 г. Изпълнението на плана за възстановяване и устойчивост на Словения е в ход, но с все по-голям риск от забавяния. Словения представи едно искане за плащане, съответстващо на 12 ключови етапа и цели в плана за възстановяване и устойчивост, което доведе до плащане в размер на общо около 49,6 милиона евро. За да се постигне по-бърз напредък в изпълнението на нейния план за възстановяване и устойчивост в настоящата нелесна среда, е необходимо да се укрепят управленската структура и административният капацитет на Словения, както и да се гарантира, че необходимите решения се вземат без забавяне. Това се отнася по-специално до структурните реформи в областта на здравеопазването, дългосрочните грижи и пенсиите. Допълнението към плана за възстановяване и устойчивост и допълнителната нова глава за REPowerEU следва да определят реалистичен график за останалите искания за плащане, а също следва да бъдат представени бързо, за да се избегне допълнително забавяне или смущение при изпълнението на плана за възстановяване и устойчивост. Бързото включване на новата глава за REPowerEU в плана за възстановяване и устойчивост ще позволи да бъдат финансирани допълнителни реформи и инвестиции в подкрепа на стратегическите цели на Словения в областта на енергетиката и екологичния преход. Системното и ефективно участие на местните и регионалните власти, социалните партньори и други съответни заинтересовани страни продължава да бъде важно за успешното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост, както и на други икономически политики и политики в областта на заетостта, които излизат извън рамките на този план, за да се гарантира широка ангажираност с цялостната програма на политиката.
- (30) През 2022 г. Комисията одобри всички програмни документи на Словения в областта на политиката на сближаване. Бързото изпълнение на програмите по линия на политиката на сближаване при взаимно допълване и полезно взаимодействие с плана за възстановяване и устойчивост, включително главата за REPowerEU, е от ключово значение за постигане на екологичния и цифровия преход, повишаване на икономическата и социалната устойчивост и осигуряване на балансирано териториално развитие в Словения.

- (31) Преди Русия да нахлуе в Украйна Словения всъщност разчиташе на Русия като единствен доставчик на природен газ за страната. От началото на 2023 г. обаче Словения успя да осигури около една трета от доставките си на природен газ чрез внос от Алжир. Газът все още играе важна роля в енергийния микс на Словения (12 %) и е основен енергиен източник за промишлеността, като същевременно осигурява гъвкавост в енергийния сектор. Поради това декарбонизацията на промишлеността и енергийния сектор следва да бъде придвижена напред чрез ускорено внедряване на възобновяеми енергийни източници и мерки за енергийна ефективност. В своя национален план в областта на енергетиката и климата Словения определи цел от 27 % като принос към целта на Съюза за 2030 г. по отношение на енергията от възобновяеми източници. Това е значително под дела на възобновяемите енергийни източници от 37 % през 2030 г., изчислен в съответствие с приложение II към Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета¹⁶. Словения постигна целта си за 2021 г. за дела на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия (25 %), като използва механизма на Съюза за трансгранично сътрудничество в съответствие с Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета¹⁷ (чрез статистически прехвърляния). Процедурите за издаване на разрешения за инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници в голям мащаб продължават да бъдат пречка, до голяма степен поради сложните и продължителни екологични процедури, особено за вятърните инсталации, където процедурите могат да продължат до няколко години. Словения ще трябва да засили значително своята цел в областта на енергията от възобновяеми източници в актуализирания си национален план в областта на енергетиката и климата, за да отрази по-амбициозните цели на Съюза в областта на климата и енергетиката в пакета „Подготвени за цел 55“ и в плана REPowerEU. Потреблението на природен газ в Словения е намаляло с 14 % в периода между август 2022 г. и март 2023 г. в сравнение със средното потребление на газ за същия период през предходните пет години — това е малко под целта за намаляване с 15 %. Словения би могла да увеличи усилията за временно намаляване на търсенето на газ до 31 март 2024 г. в съответствие с Регламент (ЕС) 2022/1369 на Съвета¹⁸.

¹⁶ Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата, за изменение на регламенти (ЕО) № 663/2009 и (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 94/22/ЕО, 98/70/ЕО, 2009/31/ЕО, 2009/73/ЕО, 2010/31/ЕС, 2012/27/ЕС и 2013/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2009/119/ЕО и (ЕС) 2015/652 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) № 525/2013 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 1).

¹⁷ Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 82).

¹⁸ Регламент (ЕС) 2022/1369 на Съвета от 5 август 2022 г. относно координирани мерки за намаляване на търсенето на газ (ОВ L 206, 8.8.2022 г., стр. 1).

(32) Словенският план за възстановяване и устойчивост вече включва значителни реформи и инвестиции, насочени към: i) увеличаване на дела на възобновяемите енергийни източници в брутно крайно потребление на енергия; ii) улесняване на достъпа до и интегрирането в електроенергийната мрежа на съоръжения за производство от възобновяеми енергийни източници; iii) подобряване на енергийната ефективност и саниране на обществени сгради; и iv) създаване на условия за разполагането на инфраструктура за алтернативни горива. При все че мерките в рамките на плана за възстановяване и устойчивост са важна стъпка в диверсификацията от изкопаемите горива, биха могли да се положат повече усилия за ускоряване на внедряването на възобновяеми енергийни източници във всички сектори. Това би могло да включва определяне на приоритетни области за инсталации за енергия от възобновяеми източници, по-нататъшно опростяване и съкращаване на процедурите за издаване на разрешения, усиляване на мрежата и подобряване на цялостното управление на мрежата (за да се даде възможност за присъединяване на повече инсталации за енергия от възобновяеми източници, особено на ниски и средни напрежения). Допълнителното съсредоточаване върху транспорта и инфраструктурата с нулеви емисии би спомогнало още за намаляване на емисиите на парникови газове и зависимостта от изкопаеми горива.

- (33) Недостигът на работна ръка и умения в сектори и професии, които са от ключово значение за екологичния преход, включително производството, внедряването и поддръжката на технологии с нулеви нетни емисии, създава пречки пред прехода към икономика с нулеви нетни емисии. Висококачествените системи за образование и обучение, които отговарят на променящите се нужди на пазара на труда, и целенасочените мерки за повишаване на квалификацията и за преквалификация са от ключово значение за намаляване на недостига на умения и насърчаване на приобщаването и пренасочването на работната сила. За да се отключи неоползотвореното предлагане на работна ръка, тези мерки трябва да бъдат достъпни, по-специално за физическите лица и в секторите и регионите, които са най-силно засегнати от екологичния преход. Укрепването на преподаването в областта на науката, технологиите, инженерството и математиката би могло да усилва капацитета на образователната система за успешно осигуряване на учащите се на компетентности за екологичния и цифровия преход. През 2022 г. бе докладван недостиг на работна ръка в Словения в 66 професии, изискващи специфични умения или компетентности за екологичния преход. Процентът на свободните работни места се е увеличил в ключови сектори като строителството (от 3,5 % през 2015 г. на 7,0 % през 2022 г.) и производството (от 1,2 % през 2015 г. на 2,6 % през 2022 г.), като и двата сектора са над съответните средни равнища за Съюза от 4,0 % и 2,3 % през 2022 г.
- (34) В светлината на оценката на Комисията Съветът разгледа програмата за стабилност за 2023 г., като становището му¹⁹ е изразено в препоръка 1.

¹⁹ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

(35) С оглед на тясната взаимообвързаност между икономиките на държавите членки от еврозоната и колективния им принос за функционирането на Икономическия и паричен съюз, Съветът препоръча на държавите членки от еврозоната да предприемат действия, включително чрез своите планове за възстановяване и устойчивост, за: запазване на устойчивостта на обслужването на дълга и въздържане от широка подкрепа за съвкупното търсене през 2023 г., по-добро насочване на фискалните мерки, предприети за смекчаване на въздействието на високите цени на енергията, и обмисляне на подходящи начини за прекратяване на подкрепата при намаляване на натиска върху цените на енергията; ii) поддържане на високо равнище на публичните инвестиции и насърчаване на частните инвестиции в подкрепа на екологичния и цифровия преход; iii) подкрепа за промените в заплащането, които смекчават загубата на покупателна способност, като същевременно се ограничават вторичните ефекти върху инфлацията, допълнително подобряване на активните политики по заетостта и преодоляване на недостига на умения; iv) подобряване на бизнес средата и гарантиране, че енергийната подкрепа за дружествата е икономически ефективна, временна, насочена към жизнеспособни предприятия и запазва стимулите за екологичния преход; и v) запазване на макрофинансовата стабилност и наблюдение на рисковете, като същевременно продължава работата по завършването на банковия съюз. За Словения препоръки 1, 2 и 3 допринасят за изпълнението на първата, втората и третата препоръка, изложени в Препоръката от 2023 г. относно еврозоната,

ПРЕПОРЪЧВА на Словения да предприеме през 2023 и 2024 г. следните действия:

1. Възможно най-скоро през 2023 г. и 2024 г. да прекрати постепенно действащите извънредни мерки за енергийна подкрепа, като използва свързаните с това икономии за намаляване на бюджетния дефицит. Ако нови увеличения на цените на енергията наложат предприемането на нови или продължаващи мерки за подкрепа — да гарантира, че тези мерки за подкрепа са насочени към закрила на уязвимите домакинства и предприятия, че са фискално достъпни и че запазват стимулите за икономии на енергия.

Да осигури разумна фискална политика, по-специално като ограничи номиналното увеличение на финансираните на национално равнище нетни първични разходи през 2024 г. до не повече от 5,5 %²⁰.

Да запази финансираните на национално равнище публични инвестиции и да гарантира, че безвъзмездните средства по Механизма и другите фондове на Съюза се усвояват ефективно, по-специално с цел насърчаване на екологичния и цифровия преход.

За периода след 2024 г. — да продължи да следва средносрочна фискална стратегия за постепенна и устойчива консолидация, съчетана с инвестиции и реформи, водещи до по-висок устойчив растеж, с цел постигане на разумна средносрочна фискална позиция.

Да гарантира дългосрочната фискална устойчивост на системите за здравеопазване и дългосрочни грижи. Да пренасочи данъчните приходи към по-устойчиви източници, благоприятстващи в по-голяма степен растежа.

²⁰ Което се очаква да съответства на годишно подобрене на структурното бюджетно салдо от поне 0,5 % от БВП за 2024 г., както е посочено в съображение 23.

2. Да осигури ефективна управленска структура и да подсили административния капацитет, за да се даде възможност за бързо и стабилно изпълнение на плана ѝ за възстановяване и устойчивост. Да завърши бързо главата за REPowerEU с цел своевременно започване на изпълнението ѝ. Да пристъпи към бързо изпълнение на програмите по линия на политиката на сближаване при тясно взаимно допълване и полезно взаимодействие с плана за възстановяване и устойчивост.
3. Да продължи с усилията за диверсифициране на вноса на газ и намаляване на цялостната зависимост от изкопаеми горива чрез ускоряване на внедряването на възобновяеми енергийни източници, по-специално чрез допълнително опростяване и съкращаване на процедурите за издаване на разрешения и усилване на електроенергийната мрежа, както и подобряване на нейното управление, включително чрез цифровизация. Да засили прилагането на мерки за енергийна ефективност, по-специално в строителния сектор, да насърчава електрификацията на транспортния сектор и да увеличи политическите усилия, насочени към предоставянето и придобиването на уменията и компетентностите, необходими за екологичния преход.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Съвета

Председател
